

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: środa, 08, kwiecień 2026 12:54

Joanna Gryboś-Chechelska

Odśloni: 823

Związek Powiatów Polskich skierował do Kancelarii Sejmu RP pismo zawierające uwagę do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o dowodach osobistych (RPW/7298/2026).

Przedmiot zastrzeżenia

Uwaga ZPP dotyczy przyjętej w projekcie konstrukcji regulującej dostęp do dokumentacji związanej z dowodami osobistymi osób zmarłych. Zgodnie z projektowanymi przepisami, dostęp do tej dokumentacji – praktycznie od razu po śmierci posiadacza dokumentu i bez ograniczeń czasowych – miałyby uzyskać organizacje, których statutowa działalność obejmuje badanie kwestii historycznych lub kulturowych.

Zgłoszone zastrzeżenia

ZPP ocenia przyjęte rozwiązanie jako nadmiarowe i wskazuje na dwa podstawowe mankamenty projektowanej regulacji. Po pierwsze, projekt nie przewiduje żadnych wymogów dotyczących ugruntowanej pozycji naukowej ani społecznej organizacji ubiegających się o dostęp do dokumentacji – przykładowo nie wymaga prowadzenia działalności przez określony czas.

Po drugie, skoro podmioty te zajmują się kwestiami historycznymi, powinny – zdaniem ZPP – podlegać ograniczeniu czasowemu w dostępie do dokumentacji. W ocenie organizacji brak takich ograniczeń naraża projekt na zarzuty stworzenia furtki dla nieograniczonego dostępu do dokumentów i potencjalnych nadużyć prawa. ZPP wskazuje przy tym na okoliczność praktyczną: zarejestrowanie organizacji, np. w formie stowarzyszenia, nie jest dziś problematyczne i może nastąpić w stosunkowo krótkim czasie.

Propozycje zmian

ZPP proponuje jedno z dwóch rozwiązań w odniesieniu do podmiotów określonych w projektowanym art. 75 ust. 3 pkt 2 lit. b:

Rozwiązanie pierwsze – uznanie tych podmiotów za uprawnione na zasadach określonych w ustawie z dnia 14 lipca 1983 roku o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach, tj. na zasadach wskazanych w lit. d tego samego przepisu, z jednoczesnym wykreśleniem lit. b z projektu.

Rozwiązanie drugie – wprowadzenie co najmniej kilkuletniego okresu "karencji" w potencjalnym dostępie do dokumentacji. ZPP proponuje następujące przykładowe brzmienie przepisu:

„b) po upływie okresu 5 lat do upływu okresu 10 lat, licząc od dnia 1 stycznia roku następnego od daty zgonu posiadacza dowodu osobistego – organizacje społeczne, których statutowa działalność polega na badaniach historycznych, badaniach lub popularyzacji wiedzy z zakresu historii, genealogii, antropologii, odrębności etnicznych lub kulturowych i prowadzące działalność statutową we wskazanym zakresie co najmniej 24 miesiące przed dniem złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2”.

Stanowisko w zakresie dostępu dla osób bliskich

ZPP wyraził jednocześnie pozytywną ocenę tej części projektu, która dotyczy dostępu do dokumentacji dla osób bliskich zmarłego, uznając ją za zasługującą na poparcie Sejmu.